

Sprawozdanie z działalności Biblioteki Uniwersyteckiej za rok 2012

Uwagi wstępne

Rok sprawozdawczy 2012 z pewnych względów nie był rokiem łatwym, ale z wielu uznać go można za rok udany, ważny, a w pewnej kwestii nawet przełomu. Wprowadzone w tym roku rozwiązania programowe i systemowe, wraz z tymi wdrożonymi w poprzednich latach, zaowocowały wyraźną zmianą w funkcjonowaniu Biblioteki Uniwersyteckiej. Od początku roku akademickiego 2012/2013 możemy powiedzieć, że staliśmy się – z punktu widzenia użytkownika i obsługi jego potrzeb - instytucją całkowicie wirtualną. Pewne usługi biblioteczne stały się dostępne dla wszystkich zainteresowanych użytkowników, którzy zapisu do biblioteki mogą dokonać zdalnie. Za pośrednictwem Internetu czytelnicy BU uzyskują pełną informację katalogową o wszystkich zbiorach, także tych nie poddanych jeszcze retrokonwersji oraz innych materiałach elektronicznych, do których organizujemy dostęp. Zdalnie mogą złożyć zamówienie nie tylko na książki, które zamierzają wypożyczyć do domu, ale również na książki i czasopisma, które chcą użytkować w dowolnie wybranej czytelni. Na bieżąco informowani są o zbliżających się terminach zwrotu wypożyczonych książek, mogą też je elektronicznie prolongować, czy złożyć rezerwację na pozycje wypożyczone przez innego czytelnika. Na koniec zlecić mogą wykonanie skanu interesującego ich materiału, a za usługę tę jak i inne należności i zobowiązania uiścić opłatę poprzez system e-bankowości. Dodając do tego, że elektronicznie można złożyć propozycję zakupu książki, której jeszcze w zbiorach BU nie ma, przejść szkolenie w zakresie użytkowania zasobów i urządzeń BU oraz codziennie w godzinach 9.00-23.00 skontaktować się z konsultantem w ramach usługi *Zapytaj Bibliotekarza*, uzyskujemy obraz biblioteki nowoczesnej, przyjaznej użytkownikowi. To ukierunkowanie na czytelnika wyraża się także podtrzymaniem całorocznego otwarcia Biblioteki, organizowania akcji nocnego jej otwarcia w czasie sesji czy też oddaniem do dyspozycji darmowych, samoobsługowych skanerów. Ważne w tym kontekście było także dokładanie starań o możliwe pełne, choć jak najbardziej zgodne z polityką gromadzenia, wzbogacanie zbiorów tradycyjnych i organizowanie dostępu do zasobów elektronicznych i reorganizacja zespołu bibliotekarzy dziedzinowych, w celu jak najlepszego rozpoznania i zaspakajania potrzeb użytkowników. Z tych więc względów możemy w jakiś sposób porównywać dokonania roku 2012 do roku 1999, a więc roku rewolucji związanej z przejściem z tradycyjnego na komputerowy system działania.

Udało się to wszystko osiągnąć mimo niejednokrotnie podkreślanej przez władze uczelni nie najlepszej jej sytuacji, szczególnie w zakresie finansowania. Kwestia oszczędności finansów rzutowała także na zmniejszenie budżetu Biblioteki w stosunku do roku 2011 o przeszło 4%,

utrzymanie zasady nie powiększania stanu etatowego, a także trudnej kolejny rok z rządu sytuacji braku ruchów w zakresie poprawy uposażeń podstawowych. Nałożył się na to spór prawny z władzami uczelni dotyczący uprawnień kustoszy i starszych bibliotekarzy. Przy niemożności jego rozwiązania wewnątrz uczelni, poddano się werdyktowi miejscowego sądu. Sprawa nie została do końca roku 2012 wyjaśniona. Zakładana trudna sytuacja finansowa uczelni rzutowała także na sprawy inwestycyjne, remontowe, zakupy sprzętowe.

Powtórzyć można uwagę ubiegłoroczną, iż w podsumowaniu roku okazało się, że wiele założeń tych „czarnych” dla uczelni scenariuszy nie sprawdziło się. Jednakże określone założenia rozwoju uczelni, rzutowały także na poczynania założone i realizowane przez BU. Rozmach niektórych prac był zatem mniejszy niż w latach poprzednich, choć zrealizowaliśmy na zadowalającym poziomie wiele działań merytorycznych. Zarówno tych o statutowym, a więc podstawowym charakterze, jak i tych dodatkowych zadań specjalnych, które jak sądzimy, zostały pozytywnie odebrane przez naszych użytkowników. Do sukcesów zaliczyć należy dobry poziom gromadzenia zbiorów i organizacji zasobów elektronicznych, działania w zakresie ich opracowania, rozbudowy własnych zasobów elektronicznych (WBC, AMUR), a także wiele działań o charakterze naukowym i promocyjnym, oraz pozyskanie funduszy w ramach programu Działalność Upowszechniająca Naukę. Jednym z największych problemów pozostawała sprawa magazynów, a tym samym ochrony zbiorów i ich bezproblemowego udostępniania, a także wspomniana już nienajlepsza sytuacja w zakresie uposażeń pracowników.

Kontynuowano działania reorganizacyjne jako zamierzoną realizację zasad nowoczesnego zarządzania. Mają one nie tylko usprawniać działanie Biblioteki, pozwalać na elastyczne reagowanie na potrzeby otoczenia, ale także przyczyniać się do minimalizowania kosztów jej funkcjonowania. Od początku roku 2012 zaczął formalnie działać Oddział Informacji i Transferu Wiedzy, mający z założenia zajmować się wszelkimi zagadnieniami z zakresu szkoleń, dydaktyki, informacji, prac naukowych i wydawniczych, organizacji udziału Biblioteki w życiu naukowym i kulturalnym miasta, inicjowaniu działań o charakterze kulturotwórczym.

Wspomniana sytuacja finansowa (drugi rok z rządu zmniejszenie wysokości przyznanych środków budżetowych) nakazywała prowadzenie polityki oszczędnościowej, skrupulatnego przestrzegania dyscypliny budżetowej. Budżet został wykorzystany praktycznie w 100%. W wyniku centralnego zakupu kilku podstawowych baz danych nie brakowało środków na utrzymanie gromadzenia i organizacji dostępów do zasobów na wysokim poziomie. Gorzej przedstawiała się sytuacja w zakresie zakupu sprzętu, wyposażenia, realizacji drobnych remontów, które niestety musimy (o ile to możliwe) pokrywać ze środków budżetowych lub skromnych dochodów własnych. Motywowało to do szukania innych źródeł dochodów (intensyfikacja sprzedaży wydawnictw własnych, wykonywanie usług mikrofilmowych,

konserwatorskich, intrologatorskich). Ważnym działaniem było aplikowanie o środki zewnętrzne w ramach programów: Dziedzictwo kulturowe MKiDN; Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki, a także Działalności Upowszechniającej Naukę. Dzięki uzyskanym z DUN-ów na rok 2012 blisko 530 tys. zł zeskanowano tradycyjny katalog kartkowy Biblioteki i udostępniono go w Internecie, wzbogacono repozytorium AMUR oraz rozpoczęto katalogowanie 10 tys. książek i 400 tytułów czasopism z kolekcji Kaiser-Wilhelm-Bibliothek.

Nadal nierozwiązany pozostał problem magazynowania zbiorów. Od lat optujemy za wykorzystaniem na cele magazynu zastępczego budynku przy ul. Międzychodzkiej. W roku sprawozdawczym Biblioteka otrzymała do zagospodarowania w nim kolejne pomieszczenia. Brak jednak politycznej decyzji co do przekazania nam, w niedalekiej perspektywie czasu, całego tego budynku, co pozwoliłoby strategicznie planować przemieszczanie zbiorów. Przeniesiono na Międzychodzką już łącznie ok. 180 tys. wol. Nie spowoduje to jednak rozwiązania problemu magazynowego w budynku przy ul. Ratajczaka, a powoduje dalsze utrudnienia w obsłudze użytkowników wynikające z rozdrobnienia zasobu.

Gromadzenie zrealizowano na poziomie zadawalającym zarówno pod względem finansowym jak i ilościowym. Wpływ ogółem był identyczny jak w roku ubiegłym, a ilość materiałów wyprowadzonych do zbiorów – mimo prowadzonej selekcji – wyższa niż w ostatnich dwóch latach. Zdecydował o tym głównie przyrost wpływów z kupna, co jest jak najwłaściwszą tendencją w racjonalnym gromadzeniu. Rozwija się korzystnie usługa „Zaproponuj kupno książki”, poprzez którą zapraszamy wszystkich czytelników do wskazywania książek, które biblioteka powinna zakupić. Warto zwrócić uwagę na fakt, iż w roku 2011 zakupiono więcej niż w latach poprzednich książek zagranicznych, w tym w wersjach elektronicznych. Na bardzo dobrym poziomie ilościowym i jakościowym utrzymuje się pozyskiwanie zbiorów specjalnych. Zwraca uwagę utrzymanie wysokiego poziomu dostępu do zasobów elektronicznych – zarówno kupowanych jak i własnych. Rozbudowie tych drugich służy rozwijana digitalizacja, a także organizowanie i administrowanie przez BU repozytorium uczelnianym. Zauważyć należy zmianę pozycji AMUR`a w rankingu „The Ranking Web of World Repositories”, przygotowywanym przez Najwyższą Radę Badań Naukowych w Madrycie, wyrażającą się skokiem o 211 miejsc, z miejsca 485 na 274.

Wszystkie wpływy były regularnie opracowywane w systemie bibliotecznym. Bardzo wysoko ocenić należy współpracę z Narodowym Uniwersalnym Katalogiem Centralnym (NUKAT). Wraz z dużą ilością pobranych rekordów rośnie pozycja Biblioteki jako instytucji, która w znacznym stopniu nasycy katalog zarówno opisami jak i hasłami wzorcowymi. Trzeci rok z rzędu współpracowaliśmy wraz z czterdziestoma innymi bibliotekami w kraju przy projekcie NUKAT – Autostrada Informacji Cyfrowej, zmierzającym do integracji katalogów lokalnych z bazą NUKAT.

W sytuacji dokonujących się w naszym otoczeniu zmian, które staramy się na bieżąco monitorować, nadal aktualne pozostaje pytanie o szukanie optymalnego kierunku rozwoju. Doświadczenia roku sprawozdawczego potwierdzają z jednej strony słuszność przyjętych rozwiązań. Wzrosła liczba aktywnie korzystających z oferowanych zasobów, tak tradycyjnych jak i elektronicznych. Zwraca uwagę zarówno szczególnie wysoki poziom wykorzystania WBC jak i materiałów zdeponowanych w AMURze. W tym roku zauważamy spadek udostępnień tradycyjnych przy równoczesnym wzroście statystyk korzystania z elektronicznych zasobów biblioteki. Tej tendencji nie można lekceważyć i przy rozwijaniu usług wirtualnych, nie można zapominać o tych wszystkich działaniach, które pokażą BU jako ważnego partnera, a równocześnie zachęcą do częstszego zaglądania do gmachu przy ul. Ratajczaka. Nadal za ważne uznajemy zwracanie uwagi wszystkich pracowników Biblioteki na kulturę obsługi, otwartość, życzliwość, chęć pomocy w rozwiązywaniu sygnalizowanych problemów, z drugiej strony tworzenie warunków lokalowych i technicznych. Z tego punktu widzenia cieszy remont Czytelni Zbiorów Specjalnych i ustawienie skanerów samoobsługowych. Czekamy na remont pomieszczeń po Czytelni Niemieckiej - z przeznaczeniem na miejsce klubowe, pozwalające rozwinąć różne formy pracy kulturotwórczej, ale też zapewniające warunki do krótkiego odpoczynku w czasie dłuższej pracy nad zbiorami.

Z drugiej strony za coraz istotniejsze uznawać należy wszelkie działania szkoleniowo-instruktażowe i dydaktyczne. Zdajemy sobie sprawę, że świat zasobów elektronicznych rozwija się bardzo dynamicznie i użytkownik pozostawiony sam sobie może nie poradzić sobie z obsługą narzędzi, które pozwalają ten zasób w pełni wykorzystywać. Działania w tym zakresie należy więc intensyfikować. Należy też nadal dążyć do organizowania i czynnego uczestnictwa w wielu różnych imprezach o charakterze promocyjnym, kulturalnym czy oświatowo-edukacyjnym, przez co pogłębiana jest współpraca z otoczeniem. W roku 2012 wyrazem tego stał się nasz tradycyjny udział w takich wydarzeniach jak Festiwal Nauki, czy Tydzień Bibliotek, a po raz pierwszy w Nocy Naukowców. Rozwijać należy takie działania własne jak Poznańską Dyskusyjną Akademię Komiksu, spotkania w ramach deBiUtów, organizację spotkań autorskich, promocyjnych, małych i dużych wystaw, a także udostępnić miejsca w BU na imprezy, spotkania i warsztaty organizowane przez inne podmioty.

Nadal zgodnie z założeniami kształtowanej kultury organizacyjnej dbano o rozwój pracowników, tworzenie warunków dla realizacji hasła „biblioteki uczącej się”, w tym o szerokie włączanie wszystkich zainteresowanych do współzarządzania instytucją, współodpowiedzialności za nią, systemowego rozumienia zależności wewnętrznych dla zapewnienia jej jak najlepszego funkcjonowania.

Coraz trudniejsze zadania merytoryczne, ale także coraz doskonalsze działania dydaktyczne czy szkoleniowe, jak i wydarzenia oświatowo-kulturalne mogą wypełniać tylko

bibliotekarze uczący się i poznający z autopsji najlepsze praktyki bibliotek europejskich. Przykładano więc dużą wagę do rozwoju kadry, w tym także do realizowania krótkoterminowych wyjazdów szkoleniowych w ramach programu Erasmus. Zdobyte doświadczenia wykorzystywane są w bieżącej pracy własnej, ale także w szkoleniach, którymi obejmujemy zarówno bibliotekarzy systemu biblioteczno-informacyjnego UAM, jak i inne osoby ze środowiska. Niezwykle ważne jest dzielenie się zdobytą wiedzą na łamach prasy fachowej i zawodowej, referowanie w czasie konferencji krajowych i zagranicznych. W tym zakresie aktywność pracowników była zadawalająca, a zadaniem kierownictwa Biblioteki jest ich wspomaganie w realizacji tych planów. Nadal wysoka była liczba publikacji przygotowanych przez poszczególnych pracowników. W sposób szczególny podkreślić należy wzrastającą w środowisku rangę rocznika BIBLIOTEKA, co jej redakcja odczytuje w coraz większej liczbie artykułów zgłaszanych przez osoby z całej Polski. Redakcja dokłada starań aby rocznik ten spełniał wszystkie warunki stawiane przed czasopismami punktowanymi. W roku sprawozdawczym, kolejnym z tych kroków było umiędzynarodowienie składu Komitetu Redakcyjnego.

Pracownicy Biblioteki Uniwersyteckiej nadal pełnili funkcję opiekunów merytorycznych nad działalnością bibliotekarzy systemu biblioteczno-informacyjnego UAM. Organizowali i przeprowadzali regularne konsultacje i warsztaty z bibliotekarzami bibliotek wydziałowych z zakresu opracowania formalnego, rzeczowego i czasopism. Wierzymy, że współpraca w tych, ale i innych zakresach będzie się rozwijała, bo pozwala to budować tak oczekiwany przez użytkowników spójny system biblioteczno-informacyjny Uczelni.

II. Organizacja

1. Struktura organizacyjna Biblioteki Uniwersyteckiej w okresie sprawozdawczym uległa dalszej korekcie, co wpisuje się w tendencje nowoczesnego zarządzania. Powołano Oddział Informacji i Transferu Wiedzy (z połączenia oddziałów: Informacji Naukowej oraz Prac Naukowych, Dydaktycznych i Wydawniczych). Nastąpiła zmiana na stanowisku wicedyrektora ds. zasobów, które z dniem 01.10. objął mgr Aleksander Gniot.
2. Rada Biblioteczna odbyła 3 posiedzenia opiniując m.in.: sprawozdanie roczne, zmiany w strukturze organizacyjnej i regulaminie korzystania z sieci biblioteczno-informacyjnej UAM, cennik opłat, sprawy personalne.
3. **Dyrektor wydał 2 zarządzenia wewnętrzne** w sprawie: obligatoryjnego archiwizowania w repozytorium AMUR prac opublikowanych przez bibliotekarzy dyplomowanych oraz powołania Zespołu bibliotekarzy dziedzinowych, a także 3 komunikaty.
4. **Wykorzystanie etatów:**

Grupa pracownicza	Liczba etatów 2012	Liczba etatów 2011
- bibliotekarze dyplomowani	24	26,5
- służba biblioteczna	125,66	127,74
- inżynierijno-techniczni	8	6,75
- administracja	5	5
- obsługa	27,75	29
Razem	190,41	194,99

Stan etatowy Biblioteki Uniwersyteckiej nie zmienił się oficjalnie w porównaniu z rokiem poprzednim, choć nie był w pełni wykorzystany. Zatrudnionych w BU było 195 osób – 63 mężczyzn (32%) i 132 kobiety (68%).

Struktura wykształcenia kadry:

Wykształcenie	Ilość osób 2012	%	Ilość osób 2011	%
- wyższe	126	64,6%	127	64,4%
- średnie biblioteczne	6	3,1%	6	3,0%
- średnie	27	13,8%	31	15,7%
- zasadnicze	25	12,8%	23	11,6%
- podstawowe	11	5,6%	11	5,6%

W porównaniu z poprzednim rokiem struktura zatrudnienia zmieniła się minimalnie. Działania Biblioteki wspomagali wolontariusze.

5. Absencja chorobowa wraz z opieką i urlopami macierzyńskimi wyniosła na 1 osobę 16,5 dnia (2011 – 15,90).

6. W roku sprawozdawczym nie przeprowadzono działań w zakresie zmiany uposażeń grup zawodowych czy stażowych zgodnie z założeniami polityki kadrowej, ograniczając awanse do pojedynczych osób.

Średnia płaca brutto - bez premii - wynosiła dla:

- bibliotekarzy dyplomowanych 3. 215, 25 (2011 - 3 257,70)zł
- służba biblioteczna 1.800, 31 (2011 - 1 876,12) zł
- inżynierijno-technicznych 2. 346, 42 (2011 - 2 584,28) zł
- administracji 1 711,00 (bz)
- pracowników obsługi 1. 153, 54 (2011 - 1 241,23) zł

7. Wszyscy pracownicy otrzymali:

- w listopadzie jednorazowo dodatkowe wynagrodzenie (tzw.„karpiove”) w wysokości 500 zł. lub 700 zł. w przypadku pracowników posiadających dzieci,
- w lipcu i sierpniu wypłacono z funduszu socjalnego środki na uzupełnienie kosztów wypoczynku indywidualnego w wysokości od 1.000 do 1.500 zł brutto na pracownika oraz od 500 do 600 zł na dzieci ,

- legitymacje uprawniające do korzystania ze zniżki 50% za przejazdy koleją otrzymali pracownicy zainteresowani, spełniający określone warunki - kwota dofinansowania przez UAM zakupu legitymacji (492,48 zł) podlegała jako świadczenie pracownicze opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych (19%) i wynosiła ok 90 zł.

8. Z funduszu nagród 44 osoby otrzymały nagrody w łącznej wysokości 39.100 zł., a 4 bibliotekarzy dyplomowanych z funduszu przeznaczonego dla nauczycieli akademickich. Przy niskim poziomie wynagrodzeń i braku systemowych, odgórnych w tym zakresie regulacji, żałować należy, iż nie zdołano w całości wprowadzić w życie założeń systemu płacowo-kadrowego.

9. Biblioteka poddawana została ocenie zgodnie z założeniami prowadzonej kontroli zarządczej .

III. Finanse

1. Budżet Biblioteki Uniwersyteckiej wyniósł po jesiennej **korekcie 13. 800 (2011 - 14.391) tys. zł** a więc był o 4,1% niższy od środków roku poprzedniego, mimo iż budżet Biblioteki obciążono dodatkowo składką na PFBN w wys. 300 tys. zł. Budżet Biblioteki stanowił **2,62%** w budżecie Uczelni (2011 – 3,65%).

Zgodnie z konstrukcją budżetu Uczelni Biblioteka otrzymała środki z wyszczególnieniem tylko dwóch grup kosztów:

- wynagrodzenia z pochodnymi 7. 400 (2011 - 8.000 tys.) zł
- zakup książek, czasopism, zbiorów specjalnych i baz danych 3.050 (2011 - 3.200 tys.) zł

Inne wydatki pokryte miały być z pozostałych środków.

Dla większej kontroli oraz potrzeb wewnętrznych budżet ten podzielono, a następnie wykorzystano w następujący sposób (w tys. zł)*:

Dział budżetu	Plan	Wykonanie	%
1. Wynagrodzenia z pochodnymi w tym:	7.400	7.763	104,91
osobowy fundusz płac		5.709,56	
bezosobowy fundusz płac	120	184,69	-
"13 pensja"		457,85	
2. Amortyzacja	-	76,19	-
3. Zakup książek	850	842,25	99,09
4. Zakup czasopism i baz danych	1.700	1.179,94	69,41
5. Zbiory specjalne	500	498,68	99,74
6. Druki, wyposażenie i inne materiały	-	601,06	-
7. Usługi obce i wewnętrzne	-	1.035,50	-
8. Podróże krajowe i zagraniczne	-	86,10	-
9. Koszty utrzymania obiektu	-	1.460,56	-
10. Składka na PFBN	-	300,00	-
11. Remonty	-	143,12	-
12. Pozostałe	-	76,64	-
Ogółem	13.800	13.763,04	99,73

* Dane wg Kwestury UAM na dzień 31.01.2013r.

Wydatki budżetu zostały zrealizowane w pełnym zakresie. W porównaniu z ubiegłymi dwoma latami, kiedy to planowane koszty osobowe były przeszacowane, w roku 2012 nie doszacowano ich, co pociągnęło za sobą przekroczenie limitu, nie wynikające ze zwiększenia obsady etatowej czy podwyżek uposażenia. W zakresie gromadzenia kolejny rok z rządu budżetu odniósł korzyści z faktu poszerzenia zakresu centralnego zakupu podstawowych baz danych.

Uwzględniając inflację, można stwierdzić, że realne środki pozostające w dyspozycji BU były wyraźnie niższe w porównaniu do roku ubiegłego.

Korzystano z różnych możliwości samodzielnego pozyskiwania środków zewnętrznych. Aplikowano zarówno o środki w ramach środków MNiSzW na Działalność Upowszechniającą Naukę, programów projektu Dziedzictwo kulturowe MKiDN oraz Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki. Starano się intensyfikować działania na rzecz odpłatnego świadczenia usług oraz sprzedaży wydawnictw własnych.

Pozyskano przeszło **922 tys. zł** (2011 - 860 tys. zł.) tj. 6,6 % w stosunku do dotacji budżetowej, w tym:

- DUN	*526.031,17
- Kary	217.712,70
- Zapisy, aktywacja (wypożyczalnia i czytelnie)	74.316,00
- Sprzedaż wydawnictw	6.335,02
- Pracownia Mikrofilmowa	36.580,51
- Pracownia Restauracji i Introligatornia	30.249,75
- inne:	
· aukcje	3.252,00
· usługa skanowania („zamów kopię”)	3.910,60
· PPKN	1.200,00
· warsztaty AMUR	6.000,00
· rozliczenia wew. na podstawie not obciążających	
- sprzedaż kopii faksymilowej Biblia Veteris Testamenti	2.200,00
- zajęcia z przysposobienia bibliotecznego	380,00
- wykonanie kopii i digitalizacja pracy doktorskiej	108,00
- wpłaty sponsorów	14.500,00
Razem	908.275,75
- Dotacja Instytutu Goethego	3.400 Euro x 4,15=14.100

*Są to środki przyznane na 2012 w ramach trzech projektów obejmujących łącznie lata 2011-2013. Łącznie przyznano na te lata 1.052.063,40 zł, z których w roku sprawozdawczym wydatkowano 657.776,33 zł.

Środki uzyskane z kar i zapisów przeznaczono na zakup drobnego wyposażenia, remonty, na opłacenie godzin związanych z realizowanymi zadaniami dodatkowymi (retrokonwersja, przenosiny zbiorów, dyżury sobotnio-niedzielne).

IV. Obsługa administracyjno-gospodarcza. Sprawy techniczne.

1. Przyjęto 53.755 (2011 - 51 418), a wysłano 17.236 (2011 - 12 421) przesyłek, za kwotę 73.517,90 (2011 - 70 325,30 zł). Blisko 40% wzrost liczby wysłanych przesyłek przyniósł tylko

5% wzrost ogólnego kosztu usług pocztowych. Nadal starano się – w celu oszczędności wydatków - przechodzić na korespondencję elektroniczną.

2. Wykonane prace inwestycyjno - remontowe:

Nie wykonywano na terenie BU poważnych prac inwestycyjno - remontowych. Wśród drobniejszych, w dużym stopniu realizowanych ze środków własnych BU, czy siłami jej pracowników wymienić należy:

- Remont Czytelni Zbiorów Specjalnych oraz Pracowni Muzycznej
- Remont Pracowni Mikrofilmowej wraz z przyległym korytarzem magazynowym
- Remont pomieszczeń introligatorni
- Przebudowa pomieszczeń portierni
- Remont kolejnych pomieszczeń biurowych oraz toalet
- Bieżące usuwanie awarii

Poza gmachem głównym wskazać należy adaptację części piętra gmachu przy ul. Międzychodzkiej na cele magazynowe.

3. Złożono i realizowano dalsze działania w oparciu o 137 wniosków o zamówienia publiczne, co oznacza blisko 10% wzrost w stosunku do roku ubiegłego.

V. Gromadzenie zbiorów

1. Wpływ ogólny oraz ilość materiałów skierowanych do zbiorów przedstawia się następująco (w tys. wol.):

Rok	Wpływ ogółem	Wpływ do zbiorów
2008	169,0	61,0
2009	179,3	69,1
2010	169,7	64,6
2011	159,1	62,8
2012	159,1	67,9

2. Wpływ ogólny wg źródeł wpływu (w wol.):

Źródło wpływów	2011	2012
Kupno	22.267	31.374
EO	98.822	99.073
Wymiana	3.251	2.936
Dary	10 878	16.547
Dublety	23.832	9.140
RAZEM	159.050	159.070

3. Z ogólnego wpływu skierowano do dalszego opracowania **67.856** (2011- 62.737) jednostek (42,66%), co wskazuje, że utrzymano wysoki poziom preselekcji.

Trzeci rok z rzędu zanotowano niższe wpływy. Jednakże w roku sprawozdawczym zmniejszenie wpływu globalnego spowodowane zostało wyłącznie znacznym obniżeniem wpływów dubletów i minimalnym wymiany. Pozostałe źródła charakteryzuje wpływ większy lub na poziomie roku ubiegłego. Tendencję taką określić należy jako pozytywną.

4. Do dalszego opracowania z poszczególnych źródeł wpływu skierowano :

Źródło wpływu	2011 (w jednostkach)	2012 (w jednostkach)	Udział % w wykonaniu 2011	Udział % w wykonaniu 2012
Kupno	19.667	26.841	31,35	39,55
EO	36.926	33.854	58,86	48,89
Wymiana	1.689	1.524	2,69	2,25
Dary	4.455	5.637	7,10	8,31
Dublety	-	-	-	-
RAZEM	62.737	67.856	100	100

Wyliczona powyżej struktura, w stosunku do lat poprzednich i przyjętych założeń, nie uległa zasadniczym zmianom. Przy ogólnym wzroście o 8%, wzrósł znacznie udział wpływów z kupna co jest zamierzonym działaniem. Zwraca uwagę zmniejszony wpływ do zbiorów materiałów z EO, co przy jego globalnie zwiększonym wpływie wyraża poziom prowadzonej selekcji. Łącznie z tych dwóch źródeł wpływów, uznanych w polityce zarządzania zasobami za podstawowe, wpłynęło 89,45% (2011- 90,21%) wszystkich przybytków, co uznać należy za zjawisko jak najbardziej właściwe.

Łącznie na zakup książek tradycyjnych i zbiorów specjalnych przeznaczono **1.408.392 zł** (2011 - 1.292.234 zł), co oznacza wzrost bo o 8,9%, co w kontekście ograniczenia budżetu uznać można za wynik dobry.

5. Zakupiono **7.467** książek tradycyjnych (2011- 7.441), w tym 5.244 krajowych i 2.157 zagranicznych, a także **11.804** (2011 - 3.626) e-booków (w tym 2.705 nowych). Dzięki temu użytkownicy mogą korzystać już z **18.253** tytułów książek elektronicznych (2011 - 15.548). Droga kupna pozyskano także 1.494 jednostek zbiorów specjalnych oraz 6.020 czasopism i 48 baz danych. Łącznie więc zakupiono **26.841** jednostek (2011- 19.901).

6. Najważniejsze ilościowo źródło wpływów stanowił EO (49,89%) i to mimo prowadzenia znacznej jego selekcji (do zbiorów skierowano 34,2% wpływów). Wpływ z EO był mniejszy niż w roku ubiegłym, i to w zasadzie we wszystkich przyjmowanych kategoriach materiałów.

7. Wpływ z wymiany, utrzymał się praktycznie na poziomie kilku ostatnich lat. Wymianę prowadzono z 34 partnerami (w tym 33 bibliotek zagranicznych i 1 krajowa). Kontrahentom BU wysłano łącznie 2.722 (2011 - 1.904) wol., z których 2.246 (2011 -1531) wol. stanowiły publikacje zakupione na ten cel z Wydawnictwa Naukowego UAM. Spośród otrzymanych od partnerów 2.936 (2011 - 3.057) wol. do zbiorów skierowano 1.524 (2011- 1.495) wol., a więc 51,9 % spośród nich.

8. Liczba tytułów czasopism w wersji print wprowadzanych do zbiorów zwiększyła się w stosunku do roku ubiegłego i wyniosła **4.417** w tym 3.896 polskich i 521 zagranicznych (w roku

2011 odpowiednio 4.217, w tym 3 780 polskich oraz 437 zagranicznych). Zapewnialiśmy również użytkownikom elektroniczny dostęp do **62.022** (w 2011 - 57.836) tytułów. Łącznie więc, użytkownicy mogli korzystać z **66.439** (2011- 62.053) tytułów czasopism, co uznać należy za wynik bardzo dobry.

9. Wpływy z darów, na kształtowanie których mamy najmniejszą możliwość oddziaływania, wyniósł **16.547** (2011 - 10.878) jednostek, z których do zbiorów skierowano **5.637** (2011 - 4.455) czyli 34,07% spośród nich.

10. Z malejącego z roku na rok wpływu, bo wynoszącego **82.283** (2011 - 93.713), jednostek wpływów pierwotnych i wtórnych zagospodarowanych przez Sekcję Zagospodarowania Druków Zbędnych, z których 74% było wynikiem preselekcji EO, żadnej nie skierowano do zbiorów, 9.875 (2011 - 10.140) przekazano bibliotekom sieci, a 28.717 (2011 - 29.760) innym celowym odbiorcom. W ten celowy sposób zagospodarowano minimalnie mniej niż w roku ubiegłym, gdyż 38.592 (2011 - 39.900) jednostek, co stanowi jednak 46,9% (rok wcześniej 42,6%) z zagospodarowywanych wpływów i warte jest podkreślenia. Z pozostałych materiałów na aukcję skierowano 28.410 (2011 - 30 730), na po raz pierwszy zorganizowany kiermasz 1.408, na makulaturę przekazano 11.653 (2011 - 21 780) jednostek. Na listę dubletów wpisano kolejnych 1.849 (2011- 967) tytułów.

10. Łącznie na gromadzenie wydano (w zł.):

	2012	2011	zmiany w %	Udział %	
				2012	2011
Czasopisma, e-booki, bazy danych	2.462.405,03*	2.336.220,80 **	+5,40	63,61	64,39
Książki	898.283,76	869.145,14	+3,35	23,21	23,95
Zbiory specjalne	510.108,48	423.088,95	+20,57	13,18	11,66
Łącznie	3.870.797,27	3.628.454,89	+6,68	100,00	100,00

* W tym wydatki BU wyniosły 1.306.377,97 zł, a wydziałów 1.156.027,06 zł.

** W tym wydatki BU wyniosły 1.446.200,32 zł, a wydziałów 890.020,48 zł.

Łączne wydatki na organizowanie dostępów do zasobów wzrosły w stosunku do roku ubiegłego o 6,7%. Przy czym zanotowano wzrost we wszystkich grupach wydatków. Zauważalny jest wzrost wydatków ponoszonych przez wydziały, co jest skutkiem z jednej strony centralnego finansowania dostępów do podstawowych baz danych, z drugiej wynikiem zasad dot. Finansowania nauki w Polsce.

11. Utrzymano umieszczanie na stronie www Biblioteki ogólnie dostępnych wykazów: książek poszukiwanych przez Bibliotekę oraz oferowanych przez nią do zbycia dubletów, co jednak wbrew oczekiwaniom, nie wpłynęło w znaczący sposób na współpracę z otoczeniem. Wzrastającą popularnością cieszyła się usługa „zaproponuj kupno książki”, poprzez którą pragniemy nadal zapraszać szersze grono użytkowników do współpracy przy wskazywaniu tytułów, które BU winna zakupić do zbiorów.

12. Struktura tematyczna nabytków wprowadzanych do zbiorów nie uległa zasadniczej zmianie w stosunku do roku ubiegłego (zob. zał.), co przy braku negatywnych opinii użytkowników,

zdaje się potwierdzać słuszność przyjętej i realizowanej polityki gromadzenia. Pewne wahania zauważane są w porównaniach do roku poprzedniego, ale w perspektywie kilkuletniej nie obserwujemy zmian w tendencji gromadzenia.

13. Rozpoczęto realizować zakrojoną na szerszą skalę akcję selekcji tych wydawnictw ciągłych, do których archiwów zapewniono dostęp elektroniczny.

14. W IV kwartale roku prowadzono intensywne prace nad modyfikacją zasad polityki gromadzenia tak w odniesieniu do zbiorów głównych jak i zbiorów specjalnych. Wypracowane zasady obowiązywać będą od początku 2013 roku. Ten rok powinien przynieść również przełom w zasadach i efektach działania zespołu bibliotekarzy dziedzinowych, który to system został także zmieniony.

15. Ogólny stan ilościowy zinwentaryzowanych zbiorów wyniósł na koniec 2012 roku:

Rodzaj materiału	Nowe	Odpisane	Stan
Książki	21.418	6.920	1.652.686
Czasopisma	3.168	241	645.614
Zbiory specjalne	5.080	-	488.032
Razem	29.666	7.161	2.786.332

VI. Opracowanie zbiorów

1. W zakresie opracowania zbiorów wzorem lat ubiegłych utrzymano zasadę opracowywania na bieżąco wszystkich wpływów nowych oraz retrokonwersji zbiorów aktywnych, czy to wchodzących w skład księgozbioru podręcznego czytelnicy, czy też zaliczanych do Narodowego Zasobu Bibliotecznego. W tym roku realizując projekt DUN-owski poddawano retrokonwersji materiały z dawnego zasobu Kaiser Wilhelm Bibliothek. Utrzymano wysoki poziom współpracy z NUKAT - em, zarówno w zakresie przejmowania rekordów jak i nasycania katalogu rekordami i hasłami opracowanymi w BU.

2. Alfabetyczne dzieł zwartych:

Zadanie	2012	2011
Opracowane rekordy:		
- nowe	7.055	3.690
- przejęte	16.313	20.013
- poprawione	682	1.222
- wtórne	8.555	8.660
- usunięte	-	-
Hasła khw nowe	4.619	3.700
Poprawione	776	293
Zinwentaryzowano wol. o wartości w zł.	22.495* 1.529.646,40	21.418** 1.465.079,18

NUKAt przyjął:		
- rekordów	8.448	4.849
- haseł formalnych	4.619	3.700

*Poza 20.908 rekordami nowości bazę uzupełniło 8.341 rekordów po retrokonwersji

**Poza 21.418 rekordami nowości bazę uzupełniło 4.730 rekordów po retrokonwersji

Ogólnie pracowano na 32.609 (2011 - 34.095) rekordach, z których 23.372 (2011 - 24.213) stanowiły rekordy nowe w bazie. Rekordy przejęte stanowiły 69,8 % (2011 - 83 %). Mniejsza liczba przejętych rekordów wynika z faktu realizacji retrokonwersji KWB.

Wykreślono z inwentarzy nadzwyczaj dużo, bo 40.205 sygnatur (2011 - 6.920), co było rezultatem przede wszystkim przeniesienia na stan Biblioteki Instytutu Kultury Europejskiej w Gnieźnie blisko 35,2 tys. spośród nich.

3. Czasopisma:

Zadanie	2012	2011
Rekordy bibliograficzne	1.174*	911**
Rekordy egzemplarzy	840	650
Rekordy pozycji (wol.)	6.506	4.616
Kontrola	484	770
Założono nowych sygnatur:	187	166
NUKAT przyjął:		
rekordów	592	444
haseł formalnych nowych	414	310
haseł zmodyfikowanych	111	87
Skopiowano z NUKATU	392	378
Ilość wol. czasopism bieżących dopisanych do inwentarzy	3.390	3.168

*w tym 592 rekordy nowe, 190 po modyfikacji i 392 pobrane z NUKATU

** w tym 276 rekordy nowe, 131 po modyfikacji i 378 przejęte z NUKATU

4. Klasyfikacja rzeczowa:

Zadanie	2012	2011
opracowane rekordy: nowe	4.607	6.416
przejęte	13.050	12.633
retrokonwersja	5.688	2.275
łącznie:	23.345	21.324
Sprawdzanie rekordów zwrotów	1.499	1.208
Kontrola haseł przedmiotowych	475	1.301
NUKAT przyjął:		
- haseł wzorcowych	355	496
- haseł przedmiotowych-rozwiniętych	5.033	6.993

Rekordy przejęte 13.050 stanowiły **55,90%** rekordów z 23.345 wszystkich rekordów opracowanych (2011 - 59.24 %).

5. Prace nad katalogiem tradycyjnym i elektronicznym kart zdigitalizowanych objęły:

KATALOG ALFABETYCZNY

Zadanie	2012	2011
Włączono kart	153	323
Wyłączono kart	8.083	4.592
Usunięto skanów kart zdigitalizowanych	574	-
Wyznaczone egzemplarze prezencyjne	533	626
odblokowano	57	12
Łącznie wyznaczono:	23.134	22.658

KATALOG RZECZOWY

Zadanie	2012	2011
Szeregowanie i włączanie kart	0	82
Szeregowanie, przeklasyfikowywanie i wyłączanie kart	7.135	4.978
Usuwanie kart zagubień	752	1.129

6. Oddział Kontroli Zasobu, wykonując niezbędne prace nad zamkniętym katalogiem alfabetycznym – a od tego roku także jego wersją elektroniczną - wyjmował karty "główne" i odsyłaczowe książek poddawanych retrokonwersji lub usuwał skany kart, oznaczał książki jednoegzemplarzowe do wyłącznego korzystania na miejscu, prowadził selekcję "retrospektywną", wyznaczał książki do retrokonwersji 4.619 (2011 - 4.184) wol., do oprawy, scalał wydawnictwa rozproszone i niepełne (2.102 wobec 2.404 tytułów w 2011), sprawdzał zamówienia czytelnicze niezrealizowane z powodu zagubień, współpracował z bibliotekami sieci w zakresie przekazywania im materiałów z zasobu BU. Prace w zakresie kontroli zasobu i zapisu katalogowego, mimo, że czasem niezauważane, trudno uchwytnie i wyliczalne, uważać należy za bardzo istotne dla poprawy informacyjności katalogu, a także poprawy stanu księgozbioru.

7. Zakończono udział w projekcie „NUKat- autostrada informacji cyfrowej”. Głównym zadaniem służącym realizacji wzbogacenia katalogu centralnego było scalenie w bazie NUKat rekordów bibliograficznych utworzonych w katalogach lokalnych przed rozpoczęciem ogólnokrajowego współkatalogowania. W pierwszych trzech etapach pracy (w latach 2009 - 2011) prowadzone były głównie prace automatyczne, w ostatnim etapie w roku sprawozdawczym prace skupiały się na kontroli i wysyłce lokalnych rekordów bibliograficznych.

W trakcie 3-letniego projektu w ramach prac scalono 98 846 rekordów, w tym ręcznej kontroli, poddano w IV etapie 5 000 opisów bibliograficznych.

8. Zakończono retrokonwersję katalogu alfabetycznego kartkowego, dzięki czemu od października roku sprawozdawczego użytkownicy uzyskali zdalny dostęp do informacji o całym zasobie Biblioteki Uniwersyteckiej. Zakończono także retrokonwersję katalogów: zbiorów specjalnych, prac doktorskich, mikroform oraz w blisko 90% katalogu kartkowego systematycznego. Zdalny dostęp do tych katalogów uruchomiony zostanie w roku 2013.

VII. Zbiory specjalne

1. Zgromadzono 2.733 (2011 - 6.112) jednostek zbiorów specjalnych. Liczba jednostek pozyskanych drogą kupna wyniosła 1.494 (2011 - 1.828), wymiany 15 (37), darów 133 (744), a jako EO 1.091 (3.500).

2. Łącznie zgromadzono znacznie mniej jednostek niż w roku ubiegłym. Kolejny rok z rzędu zadawalający był poziom ilościowy, a przede wszystkim merytoryczny jednostek zakupionych (w tym nut, starych druków, zbiorów ikonograficznych). Na szczególną uwagę zasługuje zakup spuścizny rękopiśmiennej po prof. W. Taranczewskiego. Spadł natomiast znacznie (decydując o wyniku globalnym) wpływ z EO, co wynikało z zaniechania wprowadzania do zbiorów drobnych czasopism lokalnych i regionalnych. Nadal starano się aktywnie uczestniczyć w aukcjach, nabywając na nich wartościowy, czasem dość drogi materiał.

3. Opracowano 2.733 (2011 - 6.238) jednostek, zwracając uwagę nie tylko na opracowywanie nowych wpływów, ale także na retrokonwersję starego zasobu (blisko 1.450 jednostek).

4. W odróżnieniu od roku 2011 kiedy to z przyczyn finansowych (obciążenie budżetu) nie zlecano konserwacji firmom zewnętrznym, wznowiono współpracę z konserwatorami z Warszawy i Wrocławia.

5. Pracownia Restauracji Książki wykonała 320 (2011-127) różnych zabiegów konserwatorsko-introligatorskich, w tym pełną konserwację 35 obiektów, konserwację zachowawczą 24. Ponadto poddano dezynfekcji 18 obiektów.

6. W mniejszym zakresie realizowano akcję wydzielania, zbiorów należących do Narodowego Zasobu Bibliotecznego, podlegającego szczególnej ochronie sprawowanej przez Oddział Zbiorów Specjalnych. Zasób ten jednak poddawano intensywnej retrokonwersji. Stan ilościowy zasobu nie zmienił się zasadniczo w stosunku do roku poprzedniego i liczył:

- stare druki - 75.000 wol.
- rękopisy - 9 188 jedn. inwentarzowych
- zbiory ikonograficzne - 10.000 jednostek
- zbiory kartograficzne - 20.000 jednostek
- księgozbiór KWB - 200 000 wol.
- zbiory masońskie - 69.000 wol.
- książki i czasopisma 1801-1939 oraz DZS - 20.000 wol.

7. Z czytelni Oddziału skorzystało 664 (2011 - 785) czytelników, na co wpływ miał trwający 4 miesiące remont czytelni. Udostępniono łącznie 7.769 (2011 - 7.061) obiektów oraz nagrań.

8. Do Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej wprowadzono 21.956 (2011 - 16.675) pozycji, dzięki czemu na koniec roku sprawozdawczego liczba pozycji wprowadzonych przez BU do WBC wyniosła łącznie 77.503.

VIII. Przechowywanie i ochrona zbiorów

1. Przemieszczono ok. 60 tys. wol., (2011 - 21 tys.), w tym 30 tys. do magazynu zastępczego przy ul. Międzychodzkiej, celem uzyskania miejsca na nowe nabytki (zageszczenie zbiorów dla maksymalnego wykorzystania powierzchni magazynowej).

2. Przechowywanie części zbiorów w magazynach zastępczych utrudnia ich udostępnianie, generując dodatkowe koszty obsługi zamówień.
3. Przystosowano technicznie do udostępniania 37,1 (2011 - 34,8) tys. woluminów książek i czasopism.
4. Sekcja Skontrum w ramach bieżącej kontroli księgozbioru, sprawdziła tak jak w roku ubiegłym 100 tys. sygnatur stwierdzając 900 (2011 - 848) zagubień. Prowadzono szereg różnorodnych prac związanych z porządkowaniem zasobu i informacji o nim, kuponoteki i kont wypożyczalni oraz sprawdzaniem zamówień czytelniczych niezrealizowanych z powodu stwierdzenia zagubienia. Ogólnie stwierdzono 1.505 zagubień (2011 - 1.266). Kontynuowano akcję wpisywania do bazy komputerowej sygnatur książek wycofanych lub zagubionych, odnotowując 3.400 (2011 - 2.700) sygnatur co umożliwiła sprawniejsze prowadzenie typowego skontrum. Na podkreślenie zasługuje likwidacja wszystkich tzw. starych kont w wypożyczalni oraz doprowadzenie prawie do końca (poza Oddziałem Zbiorów Specjalnych) likwidacji z kuponoteki sztywnych zakładek.
5. Oprawiono łącznie 2.944 (2011 - **3.331**) wol., w tym Pracownia Restauracji Książki 1.337 (2011 - 1.431), a zakłady zewnętrzne 1.607 (2011 - 1.900).
6. W ramach drobnych prac konserwatorsko-introligatorskich, wykonano również 125 (2011- 81) pudeł, 4 futerały na zbiory (2011 - 19), 1.245 (2011- 826) teczek.
7. Dla UAM wykonano kilkadziesiąt tub na dyplomy h.c., futerałów oraz różnego rodzaju pudeł, a także 4 oprawy; dla Działu Administracyjno-Gospodarczego UAM 500 tub na dyplomy doktorskie.
8. Przeprowadzono dezynfekcje 43 wsadów materiałów w komorze próżniowej na potrzeby własne oraz - odpłatnie - dla podmiotów zewnętrznych.
9. Pracownia Mikrofilmowa i Digitalizacji wykonała 211 (2011 - 202) filmów, tj. 105 (2011 - 97) tys. klatek mikrofilmowych oryginałów oraz 357 (2011- 345) filmów diazo, tj. przeszło 158 (2011 - 168) tys. klatek. W ramach skanowania wykonano łącznie blisko 264 (2011- 220) tys. plików i 4,3 (2011 - 14,3) tys. wydruków. Wykonano 23, 3 (2011 - 20) tys. kserokopii z mikrofilmów i oryginałów.

IX. Udostępnianie zbiorów

1. W zakresie zamówień złożonych w magazynie zanotowano spadek, odnotowując ich 194.358 (2011- 199.511, a 2010 -183.485). Ze złożonych zamówień realizowano 177.898 (2011 - 181.414), co oznacza, że wskaźnik zrealizowanych zamówień wyniósł **91,53%** (2011 - 90,93% ; 2010 - 89,93%). Liczba zamówień niezrealizowanych wyniosła 16.460 tj. 8,5% (2011 - 18.097 tj. 9%) wszystkich złożonych. Z powodu wypożyczenia nie zrealizowano 7,9% (2010 - 8,5%) ze złożonych zamówień. Liczba zamówień niezrealizowanych z powodu stwierdzenia zagubienia utrzymała się na tym samym poziomie co w roku ubiegłym, co jest wynikiem działań podejmowanych na rzecz kontroli poprawności ustawienia księgozbioru, w ramach których sprawdzono w roku sprawozdawczym podobnie jak w ubiegłym 350 tys. sygnatur.

2. W roku sprawozdawczym zarejestrowało się w BU 9.271 (2011 - 10.144) czytelników, co sprawiło, iż łączna liczba kont czytelniczych wyniosła na jego koniec 65.976 (2011 - 57.715), w tym aktywnych 23.513 (2011 - 23.088).

3. W Oddziale Udostępniania udostępniono łącznie **568.558** (2011 - 597.946) wol., co oznacza spadek o 4,9%. Udostępniono:

- w czytelniach **233.644** (2011 - 242.867) wol., co oznacza spadek o 3,8%
- poprzez wypożyczalnię miejscową: **326.177** (2011- 350.422) wol., spadek o 3,8 %, w tym: bezpośrednio z Księgozbioru Wypożyczalni 152.267 (2011 - 177.518), spadek o 14,3%, natomiast z magazynu i pracowni 165.476 (2011 - 172.904) co oznacza spadek o 4,3%
- poprzez wypożyczalnię międzybiblioteczną **3.458** (2011 - 3.789) wol. co oznacza spadek o 8,7%

Wypożyczalnia przyjęła 327.145 (2011 - 355.525) zwrotów, z których 50.610 (2011 - 58.890) tj. 15,5% stanowiły zwroty przeterminowane.

Na porównywalnym z rokiem ubiegłym poziomie 13% zatrzymał się odsetek książek zamówionych, a nieodebranych w wypożyczalni, co nadal wydaje się być poziomem wysokim.

4. Pozostałe agendy Biblioteki udostępniły w tradycyjny sposób **8.383** (2011 - 7.655) jednostek, co daje łącznie **576.941** (2011 -605.535) rejestrowanych udostępnień. Suma ta nie obejmuje udostępnień zbiorów podręcznych czytelnicy w ramach tzw. wolnego dostępu do półek.

5. W roku sprawozdawczym zarejestrowano łącznie **460 tys.** (2011 - 451.066) wejść do kupowanych zasobów e-źródeł. Z zasobów wprowadzonych przez BU do WBC skorzystano **1.063 tys.** (2011 - 961.497), a z AMURa pobrano posadowione na nim teksty **382 tys.** razy. Łącznie więc zarejestrowano **1.905 tys.** (2011 - 1.412,5) e-udostępnień, które zsumowane z **576.941** tradycyjnymi dają łącznie **2.481,9** (2011- **2.018.164**) udostępnień, stanowiąc **blisko 77 %** wszystkich.

6. Przeprowadzono selekcję Księgozbioru Dydaktycznego Wypożyczalni usuwając 2.769 (2011 - 5.157) nieaktualnych podręczników. Wprowadzono do niego 4.133 (2011 - 3.070) nowości, w wyniku czego liczył on na koniec roku 87.854 (2011 - **86.566**) wol.

7. Wszystkie czytelnie (poza Bibliologiczną) czynne były w soboty do godz.17.00, a trzy z nich w niedziele do 13.00. Łącznie czytelnie były dostępne przez 62 godziny w tygodniu.

8. Utrzymano wprowadzoną w ubiegłym roku organizację pracy Biblioteki, otwierając jej agendy dla czytelników także w miesiącu sierpniu oraz przedłużając do godzin nocnych prace w trzech tygodniach semestrów letniego i zimowego.

9. Do księgozbiorów czytelni wprowadzono łącznie 1,6 tys. nowości. Selekcja książek mniej aktualnych, w tym szczególnie w księgozborze czytelni Zborów Specjalnych w związku z jej remontem, nie wpłynęła w zasadniczy sposób na liczebność księgozbiorów podręcznych czytelni, które liczą **35 tys.** jednostek wydawnictw zwartych, prasy retrospektywnej,

dokumentów audiowizualnych i mikrofilmów oraz blisko 1.400 bieżących tytuły czasopism i gazet.

10. Wskaźnik częstotliwości udostępniania księgozbiorów podręcznych w czytelnich wyniósł 5,55 (2011 - 5,28), a dla księgozbioru dydaktycznego Wypożyczalni 1,72 (2011 - 2,05).
11. Wprowadzono możliwość elektronicznego składania zamówień do czytelnicy, co oznacza że w ten sposób można składać zamówienia do wszystkich agend BU.

X. Działalność informacyjna i informacyjno-usługowa

1. Biblioteka zapewniała na bieżąco dostęp do 91 (2011 - 84) baz danych, kupowanych samodzielnie oraz finansowanych centralnie przez MNiSW. W doborze baz reagowano na życzenia i opinie użytkowników oraz brano pod uwagę statystyki ich wykorzystania.
2. Wykorzystanie zaproponowanej w roku 2009 usługi Ask a Librarian, umożliwiającej codzienny kontakt z 19 specjalistami do godziny 23.00, utrzymywało się na ubiegłorocznym poziomie, gdyż obsłużono przeszło 5,5 tys. zapytań.
3. W celu usprawnienia kontaktu z użytkownikami zmodyfikowano założenia systemu działania bibliotekarzy dziedzinowych oraz zaczęto rozbudowywać portale dziedzinowe, widoczne ze strony www.
4. Jako trzecia biblioteka w kraju uruchomiliśmy multiwyszukiwarke, umożliwiającą jednoczesne przeszukiwanie wszystkich zasobów licencjonowanych (baz danych, czasopism i książek elektronicznych), dostępnych w open accesie, własnych zasobów elektronicznych (AMUR, WBC) oraz katalogów BU.
5. Wprowadzono usługę odpłatnego zamawiania skanów materiałów ze zbiorów BU. Użytkownikom zorganizowano bezpłatny dostęp do 3 skanerów, a także zorganizowano całodzienny punkt odpłatnych usług w zakresie skanowania i kserokopiiowania.
6. W celu promowania nowoczesnych usług informacyjnych, ale także szkolenia w zakresie ich stosowania, odbyto szereg spotkań, szkoleń, warsztatów na wydziałach jak i w BU.
7. Sporządzono na zapytanie użytkowników łącznie 51 kwerend tradycyjnych i elektronicznych.
8. We wszystkich komórkach organizacyjnych nadal na wysokim poziomie utrzymywała się liczba zapytań i informacji udzielanych drogą mailową, które nie podlegają dokładnej rejestracji.
9. Liczba stanowisk komputerowych oddanych do dyspozycji czytelników w gmachu Biblioteki wynosi 62, co jest liczbą całkowicie wystarczającą wobec dostępności internetu bezprzewodowego w całym gmachu.

10. Nadal podejmowano działania promocyjne realizowane bezpośrednio na wydziałach, intensyfikowano współpracę z telewizją uczelnianą, przedstawicielami miejscowych mass mediów. Przygotowywano ulotki, bieżąco informowano społeczność uczelni poprzez ogólnodostępne komunikaty mailowe.
11. Zorganizowano 8 dużych wystaw, w tym tradycyjny XVII już Poznański Przegląd Książki Naukowej, wystawę jubileuszową związaną z obchodami 50-lecia Wydawnictwa Naukowego UAM; dotyczącą Historische Gesellschaft für die Provinz Posen i współczesnym badaniom historii Niemców w Poznaniu pt. *Region i Naród* oraz prezentację liberatury.
12. Rejestracja platformy AMUR w największych przeglądarkach światowych oraz w europejskim repozytorium Driver zwieloкратно pobierane z niej materiałów, co znalazło odzwierciedlenie w zmianie pozycji AMUR`a w rankingu „The Ranking Web of World Repositories”, przygotowywanym przez Najwyższą Radę Badań Naukowych w Madrycie, wyrażającą się skokiem z miejsca 485 na 274.
13. Różnymi szkoleniami wewnętrznymi z zakresu baz danych, informacji, usług informacyjnych objęto 80 pracowników.
14. Firma TRAKT rozpoczęła cykl szkoleń (w części realizowanego także w roku kolejnym) z zakresu umiejętności komunikacyjnych, którym w pierwszej kolejności objęto 15 kierowników (64 godziny szkolenia), a następnie w 4 grupach (po 16 godzin każda) 60 pracowników pracujących bezpośrednio z użytkownikami.
15. Obsłużono 25 zorganizowanych grup wycieczkowych zwiedzających BU.

XI. Działalność dydaktyczna, naukowo-badawcza, wydawnicza i popularyzatorska

1. Obowiązkowe Przesposobienie biblioteczne realizowane w postaci szkolenia zdalnego zaliczyli studenci stacjonarni, ale korzystali z niego także studenci zaoczeni i wieczorowi. Dla zainteresowanych realizowano zajęcia z tego zakresu w trybie tradycyjnym. Prowadzono szkolenia z zakresu przesposobienia bibliotecznego studentów nowoprzyjętych oraz informacji naukowej, którymi obejmowano pracowników nauki, grupy doktorantów lub studentów. Objęto nimi łącznie 5,9 tys. użytkowników. Rozpoczęto przygotowywanie szkolenia dla jego realizacji w pełnym e-learningu.
2. W szkoleniu wewnętrznym dla nowo przyjętych pracowników systemu biblioteczno – informacyjnego UAM uczestniczyło 11 osób, uzyskując stosowne zaświadczenia; 9 osób brało udział w lektoratach języka angielskiego, 7 niemieckiego. W lektoratach wewnętrznych z jęz. angielskiego, francuskiego i niemieckiego uczestniczyły 32 osoby.
3. Zaocznie studiowało i było słuchaczami studiów doktoranckich oraz podyplomowych 11 osób, 4 uczęszczały na warsztaty dla kandydatów na bibliotekarzy dyplomowanych. Jedna zdała egzamin i uzyskała uprawnienia bibliotekarza dyplomowanego.
4. Staże w BU odbyło 5 osób z bibliotek polskich w ramach obowiązkowych praktyk awansowych i 5 w ramach praktyk studenckich, a podobne staże w innych bibliotekach krajowych odbyło 12 pracowników BU.

5. Kontynuowano kierowanie pracowników na tygodniowe staże zagraniczne w ramach programu Erasmus, które zrealizowało 4 pracowników z BU i 2 osoby z bibliotek systemu.
6. Kilkanaście osób prowadziło zajęcia na specjalizacji dokumentalistyczno-bibliotekarskiej oraz na studiach podyplomowych organizowanych przez IFP, WSUS, na kursie dla nauczycieli zorganizowanym przez ODN.
7. Na zasadach wolontariatu współpracowało z BU 3 studentów i absolwentów uczelni wyższych. Zorganizowano praktyki dla 2 osób skierowanych przez Urząd Pracy i w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Instytut Zachodni.
8. Zorganizowano 11 zebrań naukowych i spotkań promocyjnych dotyczących m.in. prezentacji wyników badań własnych pracowników, relacji z pobytów na konferencjach, wyjazdów zagranicznych, zagadnień dotyczących problemów współczesnego bibliotekarstwa i ich przełożenia na praktykę BU, wykładów okolicznościowych towarzyszących prezentowanym wystawom, promocji książek Wydawnictwa Naukowego UAM.
9. Z okazji Tygodnia Bibliotek, zorganizowano 4 wykłady, okazjonalną wystawę, Wieczór w Bibliotece Uniwersyteckiej (zwiedzanie Biblioteki, prezentacja zbiorów, koncert). Uczestnicząc w organizowanych przez UAM Dniach Nauki pracownicy BU wygłosili 3 wykłady.
10. Realizowano dwa działania cykliczne: spotkania w ramach Poznańskiej Dyskusyjnej Akademii Komiksu (2 spotkania) oraz deBiUty (4 spotkania). BU samodzielnie zorganizował grę w konwencji gry miejskiej oraz 3-krotnie udostępniła swój gmach podmiotom zewnętrznym dla zorganizowania gry miejskiej.
11. W celu przygotowania kolejnego rocznika czasopisma *Biblioteka* 6-krotnie zbierał się zespół redakcyjny, omawiając problemy redakcyjne i wydawnicze, co zaowocowało wydaniem kolejnego tomu, nadal znajdującego się na liście czasopism punktowanych MNiSW (z punktacją 6 pkt.). Streszczenia z rocznika bieżącego zostały odnotowane w międzynarodowej bazie danych The Central European Journal of Sciences and Humanities. W roku sprawozdawczym umiędzynarodowiono skład Komitetu Redakcyjnego.
12. Zorganizowano 4 seminaria i warsztaty, w tym seminarium z okazji 15 - lecia rocznika *Biblioteka*, VII Forum Wielkopolskich Konserwatorów Papieru i Skóry, dwa ogólnopolskie seminaria związane z organizacją i funkcjonowaniem repozytorium instytucjonalnego.
13. W ramach kontaktów międzynarodowych przyjęto 5 gości. Pracownicy Biblioteki Uniwersyteckiej wyjeżdżali do różnych ośrodków indywidualnie 17 razy w ramach umów o współpracy, projektu Erasmus oraz na konferencje zagraniczne, staże, targi i dla przeprowadzenia kwerend (w tym roczne stypendium dr Rafała Wójcika).
14. Wzorem lat ubiegłych z okazji Dnia Bibliotekarza zorganizowano wyjazd szkoleniowo - integracyjny, tym razem do Muzeum Napoleona w Witaszycach.
15. W ramach prowadzonych prac naukowo-badawczych:
  - 55 osób wzięło udział w konferencjach krajowych (wygłaszając 17 referatów i przewodnicząc 1 sesji), a 12 uczestniczyło w konferencjach zagranicznych wygłaszając 7 referatów
  - pracownicy BU opublikowali 3 wydawnictwa zwarte, 22 artykuły w wersji drukowanej i 9 w wersji elektronicznej

- sześć osób pełniło funkcję członka redakcji rocznika *Biblioteka*, jedna brała udział w pracach rad programowych czasopism i serii ogólnopolskich; kilkanaście w pracach instytucji i stowarzyszeń naukowych, kulturalnych, społecznych.

16. W ramach działalności wydawniczej własnym nakładem Biblioteki Uniwersyteckiej ukazały się: kolejny numer rocznika *Biblioteka* (wersja e i p), 2 tomy w ramach serii *Spis zawartości prasy wielkopolskiej*, 1 zestaw reprintów widokówek.

17. Biblioteka kontynuowała funkcję koordynatora ogólnopolskiego programu prowadzonego pod egidą Rady Wykonawczej Konferencji Dyrektorów Bibliotek Szkół Wyższych Analiza funkcjonowania bibliotek naukowych w Polsce, realizowanego przez Zespół ds. Standaryzacji.

XII. System komputerowy i komputeryzacja

1. W BU wdrożono multiwyszukiwarkę Summon umożliwiającą z poziomu jednej ramki wyszukiwawczej przeszukiwanie zasobów katalogu on-line, subskrybowanych przez bibliotekę baz danych, czasopism elektronicznych, ebooków, pozycji Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej i repozytorium instytucjonalnego AMUR. Od października do końca 2012 roku platformę odwiedziło 41.190 osób.
2. W BU wdrożono platformę Elektronicznego katalogu Kartkowego DIGIT-CARDS – umożliwiającą zdalne przeszukiwanie oraz składanie zamówień do czytelników z zeskanowanych kart tradycyjnego katalogu alfabetycznego i katalogu zbiorów specjalnych. Od października do końca 2012 roku platformę odwiedziło 5.334 osób. W tym czasie złożono 354 zamówienia.
3. W BU wdrożono aplikację LIBSMART COPY – w pełni zautomatyzowany i zintegrowany z komputerowym systemem bibliotecznym program umożliwiający zdalne składanie zamówień na digitalizację artykułów, bądź fragmentów książek oraz uiszczanie opłat za usługę reprograficzną z wykorzystaniem bankowości elektronicznej. Od października do końca 2012 roku zrealizowano 250 zamówień na łączną kwotę 3.910 zł.
4. W systemie biblioteczno-informacyjnym wdrożono aplikację LIBSMART REMINDER – do wysyłania mailowych przypomnień i monitów oraz odnotowywania potrzebnych informacji w bazie danych. Program wysłał 2 przypomnienia - 7 i 3 dni przed datą zwrotu oraz 3 monity – 7, 14 i 21 po dacie zwrotu. Ostatni monit zawieszono czytelnika w prawach do korzystania z usług systemu biblioteczno-informacyjnego do czasu uregulowania należności.
5. W systemie biblioteczno-informacyjnym wdrożono aplikację LIBSMART STATISTIC – do zbierania informacji statystycznych o odwiedzinach w czytelniach oraz wykorzystaniu egzemplarzy z kolekcji czytelników przez użytkowników. System umożliwia w momencie rejestracji - sprawdzenie konta czytelnika, szczególnie faktu aktywacji karty bibliotecznej i ewentualnych zaległości względem bibliotek systemu.
6. W systemie biblioteczno-informacyjnym wdrożono program informujący czytelników o fakcie zrealizowania materiałów bibliecznych zamawianych elektronicznie z katalogu on-line oraz zwrocie zarezerwowanych egzemplarzy.
7. W ramach zakupu drobnego sprzętu komputerowego pozyskano małe ilości: drukarek, monitorów, zasilaczy, czytników kodów kreskowych, skaner.

8. Zakupiono nowe lub zaktualizowano wersje istniejących programów, niezbędnych dla zapewnienia właściwego funkcjonowania BU i pełnienia przypisanych jej zadań.
9. Dbano o prawidłowe funkcjonowanie sprzętu, sieci i administrację systemu HORIZON, dokonując na bieżąco wielu modyfikacji.
10. W bibliotekach sieci, na nowych stacjach roboczych instalowano komputerowy system biblioteczny.
11. Sprawowano nadzór merytoryczny i administrowano bazą ogólnopolskiego programu Analiza funkcjonowania bibliotek naukowych w Polsce, a także dostępną dla głównych bibliotek miasta Poznania wspólną bazą druków wielkopolskich z lat 1801-1914.
12. Na koniec roku sprawozdawczego baza liczyła:

	2009	2010	2011	2012
Opisy bibliograficzne	608.726	650.362	687.182	728.857
pozycje	1.493.975	1.597.037	1.691.157	1.779.644

Oznacza to, że przeszło 37% zbiorów bibliotek wchodzących w skład systemu biblioteczno-informacyjnego UAM ujęto już w systemie komputerowym.

XIII. Archiwum Biblioteki

1. Na bieżąco przejmowało akta z komórek organizacyjnych BU, przeprowadzało brakowanie akt oraz ich przekazywanie do AP w Poznaniu.

2. Pracownik Archiwum:

- wykonał 18 kwerend (2011 -10)
- opracował 70 nowe jednostki archiwalne (2011 - 64),
- udostępnił 124 (2011- 66) jednostek archiwalnych.

XIV. Zbiory Biblioteki Uniwersyteckiej w Ciężeniu

1. Udostępniono 457 zamówień czytelniczych (2011 - 87) oraz wykonano 743 stron kserokopii (2011 - 483).

2. Wygłoszono szereg prelekcji nt. wolnomularstwa i zbiorów masońskich dla grup krajowych i zagranicznych oraz udzielono 47 informacji rzeczowych w oparciu o zbiory.

Opracował: dr hab. Artur Jazdon

**WPŁYW DOKUMENTÓW NOWYCH
I NOWYCH PRZEJĘTYCH (razem)
WEDŁUG DYSCYPLIN WIEDZY**

Symbol	Dział	2009 (nowe + nowe przejęte)		2010 nowe + nowe przejęte)		2011 nowe + nowe przejęte)		2012 (nowe + nowe przejęte)	
		vol.	%	vol.	%	vol.	%	vol.	%
A	Języki informacyjne, Encyklopedie, Prasoznawstwo	208	1.24	199	1,08	164	0,97	155	0,99
B	Bibliotekoznawstwo	101	0.60	188	1,03	166	0,98	145	0,92
CDE	Nauki pomocnicze, Historia	1880	11.20	1865	10,17	2046	12,10	2392	15,23
Ew-Ez	Kultura	327	1.95	354	1,93	343	2,03	414	2,64
F	Wojskowość	134	0.80	155	0,84	227	1,34	185	1,18
GH	Nauki społeczne, Ruchy społeczne	869	5.18	1091	5,95	997	5,90	981	6,25
I	Socjologia	273	1.63	303	1,65	345	2,04	381	2,43
K	Ekonomia	1440	8.59	1337	7,29	1145	6,77	896	5,71
L	Prawo	1219	7.27	1400	7,63	1422	8,41	1368	8,71
M	Sztuka	1190	7.10	1525	8,31	1352	8,00	1205	7,67
NOPQZ	Filologia	2336	17,37	4330	25.82	4813	26,23	3873	24,67
R	Filozofia, Psychologia	677	6,43	624	3.72	733	4,88	770	4,90
S	Pedagogika	662	4,92	946	5.64	1167	6,36	823	5,24
T	Religioznawstwo	1561	11,62	1897	11.31	1886	10,28	1160	7,39
U	Geografia	359	2,67	328	1,96	295	1,61	181	1,15
V	Matematyka, Astronomia	89	0,66	98	0.58	101	0,55	47	0,30
W	Nauki przyrodnicze	414	3,07	434	2.59	375	2,04	282	1,80
X	Medycyna	142	1,06	189	1.13	169	0,92	123	0,78
Y	Technika, Rolnictwo, Leśnictwo	250	1,85	283	1.69	390	2,13	320	2,04
		13.446	100,00	16.770	100,00	18.346	100,00	15.701	100,00

